

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 164

TELEFON: UREDNISTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POSTNI CEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 21. julija 1939

NAROCNINA NA MESEC:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Oboroževanje in utrjevanje Turčije

Pogajanja za francosko in angleško pomoč Turčije tudi že v podrobnosti zaključena — Moč turške vojske v primeru mobilizacije — Gradnja velikih utrd v Dardanelah, ob Bosporu in nasproti Dodekanezu

ANKARA, 21. julija. Pogajanja o francoski in angleški pomoči Turčiji za dovršitev oborožitve in utrditve so v splošnem končana tudi že v podrobnostih. Sodelovanje zastopnikov turškega, francoskega in angleškega generalnega štaba je rodilo najboljše uspehe. Pričakuje se, da bodo zadevni dogovori že v prihodnjih dneh podpisani in takoj nato tudi realizirani, kajti Turčija hoče biti čimprej pripravljena na vsako eventualnost.

MOČ TURŠKE VOJSKE

PARIZ, 21. julija. Po informacijah United Press je bilo ob priložnosti razgovorov med francoskim generalom Unzingerjem in šefom turškega generalnega štaba, generalom Gunduzom v Ankari ugotovljeno, da ima Turčija, ki razpolaga v normalnem mirnem času s stalno vojsko 180.000 mož, sedaj pod orožjem že 300.000 mož. Z mobilizacijo bi mogla Turčija v par dneh povečati svojo bojno silo na milijon mož. Za večji vpoklic pa Turčija nima na razpolago dovolj orožja in ostale

opreme in potrebuje zato nujne pomoči od Francije in Anglije.

GRADNJA TURŠKIH UTRDB

S turške strani se zatrjuje, da bo Turčija takoj mobilizirala vse tehnične in delavske čete, katere bo uporabila za gradnjo utrd, ki so po mnenju turškega, francoskega in angleškega generalnega štaba neobhodno potrebne. V prvi vrsti gre za utrdbe ob obeh straneh Dardanel, pri čemer se bodo uporabile kot baza že obstoječe stare trdnjave, ki so bile po mirovni pogodbi sicer demilitarizirane, ne

pa tudi porušene. Razen tega gre za nov trdnjavski pas, ki se raztega na severni obali Dardanel od Evosa preko Rodosta do Bospora in končno za utrdbo črte med Česmo in Antalijo nasproti italijanskemu Dodekanezu.

NAMEN DODEKANEZA

Utrditve te poslednje črte je še posebej važno, ker je polemika med turškimi in italijanskimi listi te dni pokazala, da obstajajo na obeh straneh namere, ki bi v primeru vojne dobile najprej izraza v bojnih akcijah. Turški listi so namreč odkrito postavili zahtevo po vrnitvi Dodekaneskega otočja Turčiji, odnosno Grčiji. Na to so izredno ostro reagirali italijanski listi in naglasili, da je Dodekanes prav zato tako močno utrjen, da drži Turčijo v šahu.

Umor poljskega carinika v Gdansk

NEMSKI GDANSKI CARINIK JE VČERAJ USTRELIL POLJSKEGA CARINIK BUDIEWICZA. PRED OSTRO NOTO POLJSKE VLADE.

VARSAVA, 21. julija. Včeraj ob 10. uri dopoldne je neki nemški gdanski carinik v družbi dveh civilnih oseb ustrelil poljskega carinika Vitolda Budiewicza. Budiewicz je bil takoj mrtev. Ta uboj je povzročil tu veliko razburjenje. Zunanji minister gosp. Beck je včeraj popoldne obiskal predsednika vlade Skladkowskega in razpravjal z njim o tem najnovejšem težkem incidentu. Preden bo storjen dokončni sklep o poljskih korakih, bo konzultiran po vsej verjetnosti tudi še maršal Rydz-Smygli. V vladnih krogih presoja umor zelo resno. Pričakuje se, da bo poslala Poljska v Gdansk zelo ostro noto in opozorila v njej na težke posledice v primeru, ako bi se zgodil še kak tak napad. Sicer se pa položaj v Gdanku po zadnjih vesteh znova resno poostruje. V Gdansk prihajajo novi transporti orožja, grade se utrdbe in po ulicah je vedno več uniformirancev. S tem v zvezi krepe tudi Poljaki svoje čete okoli Gdanska.

PARIZ, 21. julija. Havas. Današnji listi registrirajo posamezne vesti in glasove iz Gdanska, odnosno v zvezi z njim. »Journal« pravi med drugim, da se še dalje govori o vojaških pripravah v slobodnem mestu. Omenja tudi vesti o znatni okrepitvi policije in ustanovitvi gdanskih domobrancev. Boussart piše v »Petit Journalu« med drugim: »Bodimo še nadalje mirni in prisebni ter čakajmo kaj se bo zgodilo!« »Figaro« trdi, da je vodja gdanskih nacionalnih socialistov Forster dobil ob priložnosti svojega obiska v Nemčiji nova navodila. List nato registrira vest, da se bodo koncem tega meseca sešle najvažnejše osebnosti nacionalno-socialistične stranke z zastopniki Gdanska. Nato pa govori obširno o razpoloženju med gdanskimi gospodarstveniki. Po trditvi lista spremljajo gdanski gospodarstveniki z zaskrbljenostjo razvoj položaja, ker menijo, da bi kaka večja izprememba v mednarodnem pravnem položaju Gdanska mogla roditi zelo težke posledice za gdansko gospodarstvo, ker bi moglo ostati gdansko pristanišče v tem primeru brez vsakega večjega prometa. »L'Epoque« pa pravi med drugim, da igra v gdanskem vprašanju izredno veliko vlogo problem prečista. V Nemčiji ne morejo odpustiti

Poljski njeno odločno upiranje že od samega začetka. Pisec članka polemizira z nekaterimi nemškimi trditvami, da Poljska ograža Vzhodno Prusijo. Pisec pravi, da nima Poljska nobenih pretenzij na to pokrajino, ki predstavlja v narodnem oziru nemški otok, obkrožen popolnoma po Slovanih. Ob koncu pravi, da Poljska tu ne zastopa načela »življenjskega prostora«.

Boj treh velikih skupin za trajno posest Trsta

NEMCIJA NE DOBI TRŽASKEGA PRISTANIŠČA V NAJEM, AMPAK SAMO TRANZITNE KONCESIJE. — DINO ALESSI O BOJU ZA TRST.

TRST, 21. julija. V zvezi z vestmi o koncesijah, ki naj bi jih dobila Nemčija v tržaškem pristanišču, naglašajo tukajšnji listi, da ne gre za najem pristanišča po Nemčiji, ampak samo za večje koncesije za nemški tranzitni promet. Ravnatelj »Piccola«, Dino Alessi, piše v svojem listu, da so bile vse alarmantne vesti angleških in francoskih listov za najem tržaškega pristanišča po Nemčiji za dobo 10 let popolnoma izmišljene. Alessi pravi, da

Kanadska grožnja Japonski

MYDLAND, ONTARIO, 21. julija. Havas poroča: Polkovnik Drew, vodja konservativne stranke v Ontaru, je izjavil na nekem političnem zborovanju, da mora Kanada kratko in jedrnatno izjaviti Japonski, da bi izvajanje popolne protibritanske politike s strani Japonske imelo za posledico takojšen izgon vseh Japoncev iz vseh velikobritanskih dominionov.

BOJ PROTI TERORIZMU V ANGLIJI

LONDON, 21. julija. Stefani. Takoj po sprejetju zakona o terorizmu bo britanska policija, prav kakor med svetovno vojno, izgnala sumljive elemente, posebno irske teroriste iz države.

Pot kralja Petra na Bled

TRIUMFALNO POTOVANJE NJ. VEL. KRALJA PETRA II. PO DALMACIJI. — VELIČASTNI SPREJEMI V DUBROVNIKU IN SPLITU.

BEOGRAD, 21. julija. Po 40-dnevnom življanju v Miločeru na južnem Jadranu je Nj. Vel. kralj Peter II. s spremstvom zapustil dvorec in se odpeljal z avtomobilom proti Kotoru. V zalivu Boke Kotorske se je prepeljal na ladji v Ercegnovi. Povsod, kjer se je vozil kralj, ki je sam šofiral, so se zbirale velike množice ljudi in ga navdušeno pozdravljale. Posebno lep je bil sprejem v Dubrovniku, kamor je dospel kralj ob 10.45 dopoldne. Domačini in tujei, ki jih je polno v mestu, so vzklikali mlademu kralju, dokler jim ni izginil izpred oči. Split je sprejel kralja ves v zastavah. Na Wilsonovi obali se je trio navdušenega občinstva, ban dr. Buič, škof

dr. Bonefačić, general Kristić in kontra-admiral Marjašević so se zbrali na postaji in pozdravili kralja, ki se je s spremstvom zelo dobro razpoložen odpeljal dalje v Slovenijo, kjer bo v kraljevskem Savoboru na Bledu prebil drugi del počitnic.

NEMSKO - MADZARSKI GOSPODARSKI POSVET.

BERLIN, 21. julija. DNB. Nemški in madžarski industrijci so imeli včeraj in danes konferenco. Razpravljali so o medsebojnih gospodarskih razmerah ter se do menili glede ravnovesja uvoza in izvoza tako nemške kakor madžarske industrije.

Zapiski

George duke of Kent

Nj. Vis. knez namestnik Pavel in Olga se mudita te dni na obisku pri sorodnikih v Londonu. Glavni namen tega obiska je po uradnem poročilu slovo kneza in kneginje od vojvode in vojvodinje Kentske, ki odideta čez nekaj tednov v Avstralijo, kjer prevzema vojvoda Kentski mesto generalnega rezidenta, t. j. zastopnika kralja Velike Britanije. Princ George Edward, Alexander Edmund duke of Kent se je rodil kot tretji sin pok. angleškega kralja Jurija V. in še živeče kraljice-matere Mary. Dne 20. decembra l. 1934. se je poročil s princeso Marino, hčerko grškega princa Nikolaja, sestro Nj. Vis. kneginje Olge, žene Nj. Vis. kneza-namestnika Pavla. Iz tega zakona sta se rodila doslej dva otroka. l. 1935. princ Eduard in l. 1936. princesa Alexandra. Dejstvo, da prevzema vojvoda Kentski kot kraljev brat mesto generalnega rezidenta, dokazuje, kako velik pomen prisojajo v Londonu dominionu Avstraliji za bližnjo bodočnost, zlasti pa za primer vojne.

Björnsonova na Slovaškem

Švedski pesnik Björnson je bil velik prijatelj Slovakov. Zdej je bratislavská vlada povabila pesnikovo hčer, naj pride na Slovaško, kjer bo dalje časa gost ministra za propagando, dr. Mache.

Cenzura v — meteorologiji!

Poljska »Republika« piše: Govoreč o stanju češkega tiska v protektoratu pišejo o težkih prilikah, v katerih morajo životariti ti listi. Cenzura je tako ostra, da je bil neki češki dnevnik zaplenjen samo zaradi tega, ker je prinesel poročilo meteorološke postaje, ki se je glasilo: Na vzhodu vedro in sončno, postopna razjasnitev bo nastopila na Češkem, Moravskem in Slovaškem, nad Nemčijo nestanovitno, oblačno.

Poljska jih ne mara

Žid Tibor Weiner iz Slovaške je skrivaj pobegnil preko meje na Poljsko, kjer se je hotel prijaviti za tujsko legijo. Toda Poljaki so ga izročili slovaškemu oblastem, obenem z več drugimi Židi, ki so se zatekli iz Slovaške na poljsko ozemlje.

Register za korupcioniste

Vse osebe, ki so v zadnjih dvajsetih letih obogatile na račun izmozgavanja ljudi, bo slovaška vlada popisala in vodila v posebnem registru. Pravijo, da bo spis takšnih konjunkturistov na Slovaškem vseboval blizu 300 ljudi. Vsi bodo morali dokazati, kako so prišli do premoženja, ki zavzema v nekaterih primerih fantastične vsote.

Madžari preganjajo župnike

Dne 5. julija je imel slovaški župnik Ivan Kosec iz Banovske Kese govor na proslavi v Devinu. Govoril je lojalno o zadržanju Slovakov in njihovih težnjah na Madžarskem, toda budimpeštanska vlada mu je vseeno dala 24-urni odlok, da mora zapustiti Madžarsko.

Poljski načrt nove Evrope

Kakor so poročali te dni nemški in večinoma tudi že naši listi, krožijo po Poljski zemljevidi nove srednje Evrope, kakršno si zamišljajo Poljaki po eventualni novi vojni in njihovi zmagi. Poljska bi se razširila na Vzhodno Prusijo, Gdansk, nemško Pomorjansko in še nekatere pokrajine, tako da bi segala ob morju do Danske. Češkoslovaška bi se obnovila v povečanem obsegu in ustvarjena naj bi bila skupna »slovanska bariera od Baite do Jadrana.« Slovanom naj bi pripadle vse pokrajine, ki so jih nekoč naseljevali.

Maribor, 21. julija.

Težave, ki je nanje naletel Roosevelt pri svojih naporih za likvidacijo zakona o nevtralnosti Zedinjenih držav pri izven-ameriških spopadih, niso nikogar začudile. Pred očmi moramo namreč imeti dejstvo, da ta predlog predstavlja eno najtrdnjših ameriških političnih tradicij, ki je ne podpira samo povprečna človeška vztrajnost v tradicijah, marveč tudi interesi velikega dela ameriškega velekapitala in celo družbeni interesi velekapitala sploh. Natančnejši pogled na ameriške razmere pa nam dokaj hitro pokaže, da imamo tudi tu opraviti z istim bojem med monakovskim in antimonakovskim prizadevanjem, kakoršno se v mnogih ostrejših oblikah vrši v Evropi. Amerika nam je nov primer za to, da Monakovo ne predstavlja slučajne politične formule, marveč da je bistven plod današnje mednarodne in družbene problematike.

Ko je pred nekaj meseci predsednik Roosevelt pri svojem kanadskem obisku svečano izjavil, da bodo Zedinjene države takoj priskočile na pomoč Kanadi, če bi bila napadena, tedaj so se mnogi nejeverno spraševali kakšen pomen raj bi imela ta izjava, ki je vendar jasna, da so tako zvane totalitarne sile tako daleč od nje. Jasnejše pa nam postane to vprašanje, če citiramo izjavo enega od teoretikov japonskega imperializma, poročnika Ishimaruja Fujite:

»... V primeru britansko-japonske vojne moramo takoj napasti Kanado iz zraka...«

Ameriška čuječnost, ki je postavila tudi vprašanje o spremembi, t. j. v bistvu o likvidaciji zakona o nevtralnosti, torej ne velja neposredno evropskim totalitarnim državam, marveč Japonski. Nikakega dvoma ni, da bo največji obračun, ki ga pripravljajo Japonci na Tihem oceanu, veljal Zedinjenim državam. Zlom britanskih pozicij na Daljnem vzhodu in na Tihem oceanu bi bil samo prvi japonski udarec, ki bi naj šele pripravil drugi, glavni udarec proti Zedinjenim državam. Težišče politične moči Zedinjenih držav in njihova odskočna deska za nadaljnjo krepitev te moči je Tih ocean. Na tem področju torej Japonska ne more pričakovati ameriške popustljivosti. Rešitev ameriško-japonskih imperialističnih nasprotij je torej mogoča samo v vojni, — če seveda izvzamemo notranje faktorje v obeh državah. Zato upravičeno piše japonski publicist Ikedzaki Tyuko:

»... Vojna med Japonsko in USA je neizogibna usoda. Celotno obojestransko trud ne more odstraniti njene nužnosti... Čeprav obe deželi vidita pred soboj nevaren prepad, sta prisiljeni, stopati proti njemu... Japonski imperij in japonski narod torej ne smeta pozabiti na usodno neizogibnost japonsko-ameriške vojne...«

A general Sato, eden ideologov fašistično-militaristične imperialistične klike na Japonskem, pravi:

»... Povedati moramo odkrito, da so Zedinjene države naš sovražnik. Pustite nas, da se pripravimo za bližajočo se vojno, pustite, da razdrobimo našega sovražnika — Zedinjene države...«

O vseh teh dejstvih so si bili seveda Američani že ves čas po svetovni vojni popolnoma na jasnem. Toda potesnjeni položaj Japoncev na Daljnem vzhodu vendarle ni dovoljeval, da bi se ta nevarnost spremenila v neposredno akutno. Boj se je vršil potuhnjeno, skoro podzemeljsko, predvsem na gospodarskem in diplomatskem področju. Bistveno pa se je spremenil položaj potem, ko so se trije »dinamični« in »totalitarni« režimi, Nemčija, Italija ter Japonska, združili na revizionistični osnovi, ki je povezala japonski boj na Tihem oceanu in na Daljnem vzhodu z nemško-italijanskim bojem v Evropi. Pakt proti kominterni je torej s svojim japonskim dodatkom naperjen tudi proti Zedinjenim državam. Napad na Anglijo, napad na Kanado bi bil potemtakem tudi napad na Zedinjene države. Tako je razumljivo, da so se Zedinjene države navzlic globokim nasprotjem, ki jih ločijo od Anglije, trenutno vendarle znašle na skupnih pozicijah z zahodno-evropskima velesilama, na Daljnem vzhodu pa s sovjetsko zvezdo.

Pri vsem tem pa je seveda Roosevelt naletel na odpor monakovske smeri, ki se skriva za firmo očitovanja zakona o nevtralnosti. Ni slučaj, da se zbirajo na tej osnovi predvsem reakcionarni ele-

Napredek pogajanj v Tokiu

URADNO POROČILO PRAVI, DA POMENI DANASJNI SESTANEK MED ARITO IN CRAIGIEM NAPREDEK. — POLOŽAJ V TIENCINU NESPREMENJEN.

TOKIO, 21. julija. Reuter. Danes dopoldne sta se znova sešla k pogajanjem japonski zunanji minister Arita in angleški veleposlanik Craigie. Po sestanku je bilo izdano uradno poročilo, ki zatrjuje, da so pogajanja nekoliko napredovala. Prihodnja konferenca bo jutri, v soboto. Agencija Domej pravi, da se pripisuje današnjemu

sestanku izreden pomen, ker je na njem angleški veleposlanik popolnoma obrazložil angleško stališče do vseh bistvenih vprašanj, od katerih je odvisen uspeh ali neuspeh japonsko-angleških pogajanj. Sicer pa je položaj v Tiencinu slej ko prej nespremenjen.

Rusija zahteva Besarabijo?

ANGLESKO-FRANCOSKI ODGOVOR RUSIJI. SENZACIONALNE VESTI IZ PARIZA. POLJSKA ODPOSLJE V MOSKVO POSEBNEGA POSREDOVALCA.

PARIZ, 21. julija. Angleška in francoska vlada sta poslali v Moskvo odgovor na zadnje poročilo in se pričakuje zato danes ali jutri nov razgovor z Molotovom. Tu pa so se razširile vesti, da je Rusija pri pogajanjih v Moskvi zahtevala med drugim tudi to, da ji Romunija vrne Besarabijo, katero si je prisvojila za časa ruske državljanske vojne. Zatrjuje se, da je ta ruska zahteva najtežja, ker se niti Anglija niti Francija ne moreta angažirati v Bukarešti v smislu te ruske

zahteve, kajti v tem primeru bi nastala resna nevarnost, da preide Romunija v nasprotni tabor.

LONDON, 21. julija. Iz Varšave poročajo, da namerava Beck poslati v Moskvo nekega višjega uradnika zunanjega ministertva, ki naj bi dobil od ruske vlade zagotovilo za direktno vojaško in gospodarsko pomoč Poljski s strani Rusije. Ruski veleposlanik v Varšavi je izjavil, da bodo v Moskvi radi sprejeli poljskega odposlanca.

Poveljstvo v primeru vojne

VRHOVNO POVELJSTVO NAD VOJSKO NA KOPNEM PREVZAME FRANCIJA, NAD MORNARICO IN LETALSTVOM PA ANGLIJA.

LONDON, 21. julija. »Evening News« razpravlja o vprašanju skupnega vrhovnega poveljstva angleške in francoske vojske v primeru vojne in pravi, da bi bil generalisimusu Gamelinu pridružen kot pomočnik general Georges, ki bo po vsej priliki v tem primeru imenovan za poveljnika francoskih bojnih sil. Na drugi strani

pa bosta en angleški admiral in en angleški maršal imenovana za vrhovna poveljnika skupnih angleško-francoskih pomorskih in angleško-francoskih letalskih sil. Na ta način bo imela Francija vodstvo v vojski na kopnem, Anglija pa na morju in v zraku.

Osebnostne spremembe v Španiji

SEVILLA, 21. julija. DNB. Oblastni guverner Gadenas je zastopnikom tiska sporočil, da je dosedanji poveljnik sevilskega armadnega zbora, general Queipo de Llano, postavljen za poslanika pri neki prijateljski velesili. Novi komandant zbora je general Saliquet. General Moscardo, junaški branilec Alcazarja, bo pa odšel v oktobru na daljše potovanje po Južni Ameriki. Potovanje bo v zvezi z izrazi zahvalnosti južnoameriškim španskim deželam, ki so v državljanski vojni pokazale svoje simpatije za špansko nacionalno misel.

Pomembna angleška iznajdba

LONDON, 21. julija. Stefani. V tisku se širijo vesti, da so angleški učenjaki izumili aparat, ki utegne vloviti najmanjše zvoke in šume letal, ki krožijo v veliki razdalji in višini od opazovališča. Protiletalske baterije so dobile z novim izumom izvrstnega pomočnika za zasledovanje sovražnih namenov.

Švedske telovadne slavnosti

STOCKHOLM, 21. julija. Havas. Ob stoletnici smrti Linga, pesnika in ustanovitelja švedske telovadbe, je organizirala vlada »linglado«, ki se je udeležujejo zastopniki 38 narodov. Današnje svečanosti je otvoril švedski kralj in stockholmskem stadionu, 30.000 ljudi je navdušeno pozdravljalo kraljevsko družino in delegate držav, ko so defilirali mimo tribune.

ANGLEŠKE LADJE NA GRŠKEM.

ATENE, 21. julija. V luko Patras je prispele šest angleških bojnih ladij.

menti v Zedinjenih državah, čeprav ni mogoče tajiti, da je tudi utrjenost tradicije napravila svoje. Te tendence izhajajo iz istih socialnih in ideoloških vezi, iz istih instinktov, ki vežejo te kroge v Angliji in Franciji z vrhovi totalitarnih držav, na drugi strani pa jih hranijo tudi močna ameriško-angleška nasprotja, ki so že ob koncu svetovne vojne tako jasno prišla do izraza. Toda, čeprav je Roosevelt trenutno doživel poraz, ni dvoma, da imajo zagovorniki Monakova, pa četudi v nevtralnostni obleki, v Zedinjenih državah mnogo manj argumentov kakor pa v Angliji. Y.

Domaci zapiski

Knez namestnik Pavel odlikovan z redom hlačne podveze

Angleški kralj Jurij VI. je podelil knezu namestniku Pavlu v Buckinghamski palači v Londonu odlikovanje reda hlačne podveze. To je najvišji in najstarejši red na angleškem dvoru. Ustanovljen je bil že v 14. stoletju od kralja Edvarda III. Posvečen je patronu angleškega naroda sv. Juriju. Prvotno je nosilo ta red samo 25 angleških plemičev. Zdaj se ta red izjemoma podeljuje tudi tujim vladarjem. Razen angleškega kralja so odlikovani s njim vojvoda Windsorski, Kentski, italijanski, švedski, belgijski in romunski kralj, japonski cesar in nekaj članov angleških rodbin.

Predsednik Cvetković o novi sodnijski uredbi

Ob priliki izdavanja te uredbe je ministrski predsednik Cvetković med drugim dejal novinarjem: Prvi in najvažnejši postopek dobre ureditve pravosodja je, da se dosledno izvede neodvisnost sodnikov, predvsem pa, da postane postavljanje sodnikov neodvisno od kakršnih koli vplivov, ki nimajo s pravosodjem nobene zveze. Z novo uredbo bo mogoče nastavljanje sodnikov izključno le na podlagi kvalifikacije kandidatov. Ker so pa sodniki stalnejši kakor drugi uradniki v službi, so predpisi njihove odgovornosti strožji. Zato se zahteva njihova popolna depolitizacija, če hoče naše pravosodje biti na višini, mora biti daleč od strankarskega vpliva. Vsako vmešavanje sodnikov v strankarske stvari lahko zbuja med ljudmi vtis, da so sodišča pristranska. Če hočejo biti sodniki na višini, in to terja pravilno izvrševanje njihovega poklica, morajo zasledovati strokovno književnost in razvoj pravne vede. Ker zahteva to materialne žrtve, je vlada upoštevala in izdala poseben dodatek k uredbi, kolikor dopušča državna blagajna. Sodna poslopja in zaporji morajo biti dobro urejeni, prav tako zemljiške knjige. Poseben sklad bi služil za popravo sodnih poslopij. Z novo razdelitvijo bo urejena stroga sistematizacija sodnijskih mest na okrožnih in okrajnih sodiščih.

Svoboda tudi v gospodarstvu

Beg odgovornih državnih upraviteljev od kontrole javnosti je postal že sistem, v katerem se korupciji na široko odpirajo vrata. Hrvati smo organizirali obrambo od okuženja s te strani. Ustanovili smo Gospodarsko slogo. K narodni svobodi štejejo tudi svobodno razpolaganje s svojim narodnim gospodarstvom. Njegovi vrelci, sredstva in plodovi, piše »Hrvatski dnevnik«.

Belgijci o Italiji in Jugoslaviji

Belgijski list »Metropole«, ki izhaja v Anversu, piše: »Srbi, Hrvati in Slovenci so narodi, ki zahtevajo zase svobodo proti vsakršnim ambicijam svojih sosedov. Italija je morala priznati, da predstavlja balkanska politika jedro njenih zunanjepolitičnih prizadevanj, ohraniti tu mir. Če bi ne vedeli, da sporazum med Rimom in Beogradom vsebuje veliko kompenzacijo v korist Beograda, bi težko razumeli, da so ostali jugoslovanski politiki mirni ob priliki zasedbe Albanije. Politiko na Jadransko je treba gledati skozi zagotovilo, ki ga je dal Mussolini, ko je priznal prevlado Jugoslavije na Balkanu.«

Cincariji in čaršija

»Seljačke novice« komentirajo članek dr. Popovića o cincarijih, kjer meni pisec, da bi prišlo mnogo laže do sporazuma, če bi Hrvati poznali mišljenje čaršije. Po istem članku prinaša list tudi imena nekaterih cincarskih družin v Beogradu: Nikolajević, Ljotić, Kumanudi, Batut, Bodi, Gjorgjević, Erdeljanović, Ilić, Nikolić, Ristić, Stojanović, Fotić, Hadži-Timothiev, Todorović, Nikolić, Nedeljković.

Izgon »Landesjugendführerja«

»Deutsches Volksblatt« poroča, da je ministrstvo za notranje zadeve z odlokom z dne 6. t. m. izgnalo »Landesjugendführerja« nemško-evangeljske-katoliške cerkve v Jugoslaviji, Horsta Timmlerja, ki je moral s soprogo takoj zapustiti državo in se vrniti v Rajh. Timmler je dopel v Novi Sad 30. septembra 1937. Bil je neke vrste misijonar, ki je neovirano obiskoval vse kraje, kjer bivajo Nemci.

LETALSKA NESREČA V ŠVICI

CURIH, 21. julija. Havas. Pilot Valter Ackermann, znan pod imenom »milijonar«, ker je v letalstvu premeril že nad milijon km vožnje, se je smrtno ponesrečil. Bil je šele 36 let star in v službi švicarskega zračnega prometa od l. 1927. Pri nesreči so bili ubiti tudi radiotelegrafist in trije potniki.

DEVIZNA DIVIDENDA.

BEOGRAD, 21. julija. Na svoji zadnji seji je devizni odbor pri Narodni banki sklenil, da se bo za kapital, ki bo v bodoče v svobodnih devizah dospel v državo, zagotovila primerna dividenda v devizah. Zainteresiranci naj se obrnejo direktno na ravnateljstvo zavoda. Pri tem so pred vsem mišljeni interesi domače industrije.

ANGLESKI GENERAL NA LETONSKEM.

RIGA, 21. julija. Stefani. Angleški general Barth, ki je bil med boji za letonsko neodvisnost šef britanske vojne mislje v deželi, je na poziv letonskega vojnega ministra prispele na daljše bivanje v Rigo.

PREZIDENT FINSKE ODSTOPI?

HELSINGFORS, 21. julija. Stefani. Tu krožijo glasovi, da bo predsednik finske republike zaradi slabega zdravja podal ostavko na svoje mesto.

ZA SVOJCE ŽRTEV »THETISA«

LONDON, 21. julija. Havas. Za svojce ponesrečenih mornarjev potopljene podmornice »Thetis« so doslej zbrali 126.400 funtov sterlingov.

JAPONSKE BAJKE.

TOKIO, 21. julija. Stefani. Uradno javljajo, da je število sovjetskih in mongolskih letal, ki so jih Japonci zrušili od konca maja do 18. t. m. doseglo 549 (?).

HUDA VROČINA V GRČIJI.

ATENE, 21. julija. DNB. V senci je bilo včeraj 42 stop. C. Takšne vročine ne pomnijo Atenčani že deset let. Sončarica je terjala tri žrtve.

Mariborska vremenska napoved.

Spremenljivo oblačno, malo vetrovno in toplo vreme. Temperatura bo ostala brez večje spremembe. Včeraj smo imeli najvišjo temperaturo letos s 33 stop. C. Danes najnižja temperatura 15.7 stop. C, popoldne 28.6 stop. C.

Borza. Curih, 21. julija. Beograd 10, Pariz 11.74%, London 20.7550, Njujork 443.25, Milan 23.3250, Berlin 177.85, Praga 15.15, Sofija 5.40, Budimpešta 87, Bukarešta 3.25.

Novice

Dobra domača vina v naša turistična gostišča

Tujci morajo pri pogostitvi s kvalitetno domačo kapljo dobiti dober vtis o vinorodni Sloveniji

Slovenska zemlja se ponaša z marsikatero izvrstno vinsko kapljico. Le premalo organizirana je nje prodaja, zato je banovinski turistični svet na svoji zadnji seji razpravljajal o potrebi točenja izvornih in kakovostnih vin po gostiščih turističnih krajev Slovenije. Sklenjeno je bilo, da se izvede v turističnih krajih kontrola gostinskih obratov tudi glede sposobnosti gostilničarjev za točenje, odnosno kletarjenje vina. Za domača vina naj se izvede živahna propaganda, v turističnih krajih pa predpiše točenje vina v steklenicah.

Slovenski vinogradniki so apelirali na slovenske gostilničarje, da točijo samo slovenska vina. Vinogradniki bodo seveda poskrbeli, da bodo dobavljali res pravo vrstna vina. Kletarske zadruge bodo važen posrednik med vinogradniki in gostilničarji.

Nabavo vin v večjih množinah ovira visoka trošarina, oziroma današnji način pobiranja. Oblasti bodo tu morale odnehati in opustiti preveliko obremenitev dajač. Višja trošarina na steklenice, ki jo upeljujejo pred vsem nekatera mesta, je krivična in zavira konsum. Je to posledica napačnega mnenja, da se dobavljajo v steklenicah le vino večjih kvalitet in vrednosti, čeprav je zaradi manjše po-kvarljivosti priporočljivo, da se spravljajo tudi navadna vina v steklenice.

Resnica je, da dobi zdaj tujec v naših turističnih postojankah komaj vtis, da bi-va v krajini z dobrim, kvalitetnim vinom. Na to polagamo premalo važnosti in gremo preveč za trenutnim dobičkom. Gostinski stan bi moral spet postati pravi poklic in ne le za zasilno preživljanje. Tujci se pa bodo v kraje s potrebo dobrega domačega vina vedno radi vračali.

Resnica je, da dobi zdaj tujec v naših turističnih postojankah komaj vtis, da bi-

Javno vprašanje

KAKO JE S PREPOVEDJO PREVAŽANJA LJUDI NA TOVORNIH AVTOMOBILIH?

Konec junija smo pisali o poostreni prepovedi prevažanja ljudi na tovornih avtomobilih in sicer v obliki, ki je enako zadovoljevala oblasti in občinstvo. Kmalu nato je pa v Mariboru brez vsakih ovir privozilo in odvozilo okrog petdeset tovornih avtomobilov ljudi, od teh približno tretjino dece. Večina te dece ni bila pod nadzorstvom staršev ali učiteljev, kar daje dejstvu še posebno značilnost v pogledu pristojnosti in odgovornosti nadzorstva nad šolsko, deloma celo predšolsko mladino. Pričakovali smo, da pred

ali vsaj kmalu po teh vožnjah dobimo kako javno pojasnilo morebitnega omiljenja zadevne poostritve, seve veljajoče tudi za druge take potnike. Ker smo pa na to doslej zamačevali čakali, pač pa ugotovili kmalu po teh dneh, da so v sličnih primerih pristojni organi, zlasti še »leteča« komisija, katere pa v istih dneh v tej bližini ni bilo videti, vestno ustavljali in zapisovali taka vozila s potniki, tudi kolesarje s »prisledniki«, smatramo, da navedena poostritev ni bila ukinjena, še manj pa za kogar koli izjemno ukinjena.

nislav, Podgorje pri Slovenjgradcu, Bauman Ivan, Moravci, Prekmurje, Duša Veškošava, Št. Ilj pri Velenju, Grobin Karolina, Dobrovec, Ferjan Danica, Crna, Pihler Herbert, Lokovica, Lampret Karolina, Mežica, Lisac Danica, Muta, Kovac Genovefa, Slovenjgradec, Hosnar Marija, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Končnik Alojzija, Istotam, Vrbanjak Klara, Sv. Andraž, Šuman Emilija, Makole, Stegu Josipina, Majšperk, Zilnik Gabrijela, Cvikovci pri Ptuj, Matjan Matevž, Loke, Celje, Rebernik Karol, Vojnik, Ročnik Angela, Smartno, Celje, Haber Alojz, Nova cerkev, Ptuj, Slupnik Jožef, Kapca pri Lendavi, Bajlec Ivan, Bogojina, Lendava, Kranjc Jožef, Kobilje, Lendava, Bezjak Ida, Odranci, Lendava, Luci Ivan, Sred. Bistrica, Lendava, Barbarič Ana, Petišovci, Lendava, Škerbinc Frančiška, Trnje, Lendava, Tomažič Marija, Liboje, Pachner Leopold, Lepa njiva, Gornji grad, Golež Jadviga, Smartno in otroški vrtnarici Golčer Ana, Ruše ter Cirman Bogomila, Celje.

o Dva nesrečna padca. Z voza je padla in si zlomila roko 52-letna posestnica Jožefa Drgasova iz Dobravca pri Slivnici. — Pri Sv. Martinu v Dupluku pa je spdrsnilo na vozu 8 let stari železniški heerki Mariji Turkovi. Dekletce si je pri padcu zlomilo roko.

o Nogo je zlomilo oje v Velki posestnikovem sinu Francu Snajderju. Nesreča se je zgodila, ker so se konjem na nekem klancu potrgale vprežne vozi. Snajderja so prepeljali v bolnišnico.

Celje

c. Umrl je v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem bivši dolgoletni ravnatelj Mohorjeve družbe g. Josip Zeichen v starosti 65 let. V času, ko je bil on ravnatelj, se je Mohorjeva družba preselila iz Celovca v Prevalje in iz Prevalj v Celje. Pokopali so ga danes v Št. Jakobu v Rožu. N. v m. p.!

c. Dela na stanovanjski palači Pok. zavoda na Krekovi cesti naglo napredujejo. Končana bodo do jeseni in bo nekako meseca novembra palača predana svojemu namenu.

c. Živahen tujski promet je letos znamenovati v vseh naših letoviščih in kopališčih. Vsa zdravilišča tako Rogaska Slatina, Dobrna, Rimske Toplice, Laško so polno zasedena.

c. Aretacija nevarnih banditov. Celjski orožniki so aretirali 27-letnega razbojnika in vlomilca Franca Mesariča iz Hrištovnice pri Poljčanah. Dokazanih ima 10 vlomov okrog Celja, po Sav. dol. in drugod. Na vesti pa jih ima gotovo še več. Kaže, da bo kmalu pojasnjen tudi umor Antona in Rozalije Ocvirk v Medlogu pri Celju. — Orožništvo celjske stanice je aretiralo tudi Albina Košaka iz Griž, ki ima na vesti 12 vlomov. Iščejo pa še več nevarnih in sumljivih tipov.

c. V celjski bolnišnici je umrl 77-letni dninar Janez Novak od Sv. Petra v Savinjski dolini.

c. Celjska plinarna je z ozirom na razvoj tukajšnje industrije in obrti uvedla nov cenik za industrijski plin, ki je po odobrenju mestnega sveta že stopil v veljavo. Cenik je osnovan, kot že obstoječi splošni cenik, na skupinski podlagi tako, da pada cena z rastočo porabo vremu porabljenemu plinu, merjenemu na posameznem plinomeru. Posebno veliki privatni konzumenti, ki porabijo letno nad 12.000 m³ plina, bodo uživali še poseben popust. Isti cenik velja tudi za kurjavo s plinom.

c. Nesreča otroka. 10-letna hči posestnice Amalija Ribičeva iz Latkove vasi v Št. Pavlu pri Preboldu se je polila z vrelim mlekom. Dobila je hude opekline po prsih in trebuhu. Zdravi se v celjski bolnišnici.

c. Nesrečni padelec. 19-letni pos. sin Anton Strašek iz Srževce pri Ponikvi ob juž. žel. je doma padel in si zlomil desno roko v zapestju.

— Vse nogavice so strgane, hlače so brez gumbov, leh, saj se moram res oženiti...

Zborovanje lesnih trgovcev

Lesni trgovci so v nedeljo zborovali v Mozirju in Radmirju. Ker je lesna trgovina v gornji Savinjski dolini življenjskega pomena za prebivalstvo, so bila na obeh zborovanjih predmet pereča vprašanja, tišča se lesne trgovine. Med drugimi se je na zborovanjih poudarjalo, naj Zdrženje vsem lesnim trgovcem legitimacije, da bi se tako preprečilo šušmarstvo, ki škoduje lesni trgovini. Živahna je bila debata o žagarski obrti. Tajnik g. Cohlina je poročal, da je ministrstvo

izdalo uredbo o usposobljenosti dokazov za obrt in trgovino. Razpravljalo se je tudi o oviranju splavarjev v Beogradu. Lesni trgovci, ki spravljajo les in ga razkladajo v Beogradu, so tam naleteli na velike težave, ki jim povzročajo nepotrebne stroške. Glede teh nevedčnosti v Beogradu se bo napravila na Zbornico posebna vloga. Govor je bil tudi o pavšalnem zavarovanju splavarjev pri OUZD.

Požar v škofljskih gozdovih

Sinoči je pričel goret v Podvolovjeku nad Lučami gozd, ki je last ljubljanske škofije. Radi vetra se je požar naglo razširil ter zajel velik gozdni kompleks borovega nasada. Gozd še vedno gori ter je požar viden po vsej Savinjski dolini.

o. Glavna skupščina Jugoslovanskega učiteljskega združenja bo v Banja Luki od 19. do 21. avgusta. Vse delegate in udeležence prosimo, da takoj naročijo prenočišče. Dopise pošljite JUJ sekciji za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. V prijavi navedite, kje želite stanovati (hotel, privatno, skupno prenočišče). Udeleženci iz dravske banovine bodo odpotovali iz Ljubljane z brzovlakom 19. avgusta ob 4.46 zjutraj.

o. Sokol Poljčane si na vso moč prizadeva in zbira sredstva za sokolski dom, čigar temelj je že zgrajen. Prvega avgusta se bo z zidavo nadaljevalo. Zato je društvo v prid sokolskemu domu pridredilo preteklo nedeljo tombolo, ki je prav dobro uspela tem bolj, ker je prvo tombolo (1000 din) srečni dobitnik velikodušno poklonil Sokolu za sokolski dom.

o. Veliko planinsko rajanje bo na Boču to nedeljo. Ob 10. uri bo v starodavni cerkvi služba božja, po maši pa bo na lepih planjavah pri Sv. Miklavžu planinsko rajanje ob sodelovanju godbe »Drava« iz Maribora. Čisti dobiček je namenjen za zgradbo planinskega doma, ki ga nameravata podružnici SPD Rogaska Slatina-Poljčane na Boču graditi na spomlad.

o. Komaj je bil ukinjen, že se je v Mostnem pri Makolah pojavil sum pasje stekline. Zaradi tega se odreja strogi pasji zapor za vse obmejne občine, med njimi tudi Poljčane.

o. Napredovanje učiteljev. V višjo položajno skupino so napredovali učitelji in učiteljice: Mokorel Viktor, Sv. Andraž pri Ptuj, Debenak Andrej, Sv. Marjeta pri Ptuj, Drofenik Elizabeta, Sv. Marjeta ob Pesnici, Žitnik Maks, Železna gora pri Ljutomeru, Povh Roza, Dramlje pri Celju, Šlapar Stefanija, Sv. Duh pri Ljutomeru, Stefan Rajnelda, Križevci pri Ljutomeru, Antonac Oda, Križevci pri Ljutomeru, Sawicki Oton, Sv. Anton v Slov. gor., Straus Božidar, Sv. Jurij v Slov. gor., Hrabalek Marija, Frankolovo pri Celju, Culk Leopoldina, Št. Ilj, Ozmeo Marija, Selnica ob Dravi, Nest Ljudmila, Sv. Jakob v Slov. gor., Majhen Vladislav, Sv. Ana v Slov. gor., Lah Antonija, Vuzenica, Kopal Pavla, Sv. Trojica v Slov. gor., Kramer Ema, Sv. Martin pri Vurbergu, Vipavec Viktor, Sv. Lenart v Slov. gor., Božič Anton, Sv. Duh, Heric Teja, Žitečka vas, Sušteršič Justina, Limbuš, Jandl Danijela, Lehen pri Prevaljah, Tušak Milena, Sv. Marjeta na Dravskem polju, Kmetec Grozdana, Podova pri Mariboru, Rek Elizabeta, Fokovci, Prekmurje, Primec Marta, Sv. Vid pri Ptuj, Kulovec Franc, Sv. Marjeta ob Pesnici, Kuštrin Stanislav, Sv. Jurij, Prekmurje, Ouček Fran, Bodonci, Prekmurje, Dolanc Ana, Sv. Katarina nad Laškim, Košir Frančiška, Sv. Lenart nad Laškim, Zidarič Danica, Sv. Miklavž pri Ptuj, Kaiser Stanislava, Žiče pri Konjicah, Pastir Matilda, Št. Vid pri Slovenjgradcu, Hamerščak Pavla, Št. Ilj pri Velenju, Ruter Ivan, Sv. Andraž, Čurman Ana, Sebeborci, Prekmurje, Kopic Marija, Sv. Križ nad Mariborom, Horvat Sta-

Ljubezenska tragedija v Lipovcu

20letni fant Ivan Vrečko ustrelil svojo 17letno zaročenko, samemu sebi pa pognal kroglo v senca

Celje, 21. julija. Danes zjutraj se je odigrala v Lipovcu pri Ljubečih, uro hoda od Celja, strašna ljubezenska tragedija, ki je zahtevala življenje mladega dekleta, dobi se njen zaročenec bori s smrtjo. Nekaj korakov od ročeneč doma v Lipovcu je danes zjutraj okoli 3. ure 20-letni pos. sin Ivan Vrečko ustrelil svojo zaročenko 17-letno os. hči Hedviko Novak iz Arclina pri Vojniku. Strel je mladenko zadel tik pod srce. Nato si je fant še sam pognal kroglo v senca. Pol ure nato je našel oba sosed, ki je šel na delo. Ob sta še kazala znake življenja. Nemudoma so poklicali rešilni avto iz Celja. Novakova pa je medtem že izdihnila. Vrečka so prepeljali v bolnišnico, endar pa je malo upanja, da bi ostal pri življenju. Na kraju krvave tragedije sta bili prislonjeni kolesi. Fant in

dekle sta se očitno od nekdaj pripeljala, nakar sta storila žalostno dejanje. Zupstila sta dvoje pisem, v katerih prošta sorodnike, naj ju pokopljejo v skupen grob, ko v življenju nista mogla biti srečna. Na kraj dogodka je prišla komisija, ki je ugotovila dejanski stan. Truplo premislule Novakove so prepeljali v mrtvašnico v Vojnik, kjer bo obducirano. Neposredni vzrok obupnega dejanja mladega para ni znan.

Samomor pismonoše

V hudi duševni depresiji se je včeraj popoldne obesil 38 letni Joško Vranjak, pismonoša v Zalcu. Vranjak je bil zadnje čase zelo potrt, ter je brez volje do življenja taval okoli, dokler ni naposled končal samemu sebi življenje.

Obiščite Slovenske gorice

Z vročimi poletnimi dnevi je naša šolska mladina zopet zadihala več svobode, odmaknila se je za daljši čas od šolskih klopi v veselo preživljanje počitniškega časa, bodisi v domačem krogu ali pri sorodnikih v drugem kraju. Tudi naše učiteljstvo in uradništvo si je izbralo prosti čas za dostojen oddih.

Ob času, ko si mnogi izbirajo izlete in taborenja, naj se ne prezre naša meja. Slovenske gorice nudijo v poletnem času ob sončnem lesku veliko veselih strani. Krasni vinogradi, razprostirajoči se po prijaznih obronkih slovenjgoriških hribov dobivajo zeleno-modro sliko ob kopanju sončnih žarkov. Idilične kmetije po dolinah vabijo goste v naročje svoje gostoljubnosti. Polno krasot se nudi na tem lepem delu naše zemlje, ki jih izletnik ohrani v najlepšem spominu. Nudite mladini takšne izlete, naj preživi svoj počitniški čas na tem lepem delu naše zemlje. Pa tudi odrasli gostje so še prav posebno dobrodošli. Spoznajte razmere naše meje. Videli boste, kako živimo, kako garamo in se prebijamo pod pezo razmer skozi življenje. Tako si boste ustvarili pravilno sodbo, v kakšnem položaju se nahaja naš narodni življenj ob meji, kakšna ovira so

slabe gospodarske in socialne razmere.

Prilik preživljanja izletnikov v poletnem času ob meji je dovolj: Dovolj razpoložljivih stanovanj nudijo naše kmetije. Tudi za večje število izletnikov so na razpolago razni gradovi in gradiči. V Plitvičkem vrhu na krasni razgledni točki vabi gradič »Zlatorog«, ki je krasno opremljen in pripraven za izletnike. Več podobnih stavb je v gornjeradgonski okolici, ki bi se lahko uporabile v te namene. V osrčju Slovenskih goric pri Negovi vabi mogočen grad, last grofa Tratmazdorja. Slične stavbe se nahajajo tudi v Zg. Cmurku, na Drvanji pri Sv. Benediktu itd. Večjo pozornost je treba posvetiti krajem Sv. Ana, Sv. Trojica, Marija Snežna, Sv. Anton in Kapela, ki so najkrasnejše izletniške in razgledne točke Slovenskih goric. Meščan, spoznaj narodnostne, gospodarske in socialne prilike teh zapostavljenih krajev in ustvaril si boš pravilno sodbo položaja.

Ti narodno-obrambni izleti in taborenja bi naj vzbudili obmejnemu prebivalstvu nove pobude in zdravega duha. Na drugi strani pa bi bilo to za našo mejo v veliko gospodarsko korist. Slovenjgoričan.

Maribor

Klic z meje za mejo

»Ljubo doma, kdor ga ima!« — »Povsod dobro, doma najbolje!« itd. se glase naši vedno lepi domoljubni izreki, katerih resnico moramo po vzgledu drugih narodov in držav, ki se krvno in brezkrvno v tej nenavadni »življenjsko-prostorni« borbi bore za svoj obstanek, nekateri tudi za svoj prestiž, čeprav žal vmes tudi na račun prirodnih pravic drugega naroda, začitati in po pravem začutenju prav zaživeti tudi mi Slovenci, Jugoslovani!

Ne preiskujemo na dolgo in široko, v kakšni dobi živimo, ne iščimo »pezdirja le v tujem očesu«, marveč stopimo kar sami predse in vase! Z drugimi besedami: prični pri nas samih vsi, pri samem sebi vsak!

Čut lastnega »jaz-a« je zaslužil našega človeka tako, da svojega bližnjega že več ne vidi, ne sliši, kaj še le, da bi z njim čutil, sočutil, čustvoval! Kako lepo se čitajo in slišijo krščanski nauki: Ljubi bližnjega! In kdo je Tvoj bližnji? — Vsak človek, bodisi prijatelj ali sovražnik! Ob kolikih prilikah spet na drugi strani doni 150 let staro, iz francoske revolucije izhajajoče geslo: Bratstvo, enakost in svoboda! Kako pa, da vedno manj vleče prvo prastaro in drugo mlajše geslo? Kratek, na dlani ležeč je odgovor: Besede mičejo, zgledi vlečejo! Učeniki in čisto »domišljeni« ljudski (pač res — ljudski in malo, malo naši) voditelji učne in govore tako, živijo in delajo pa čisto nasprotno. Ni čudno, da ta besedno-deljanski kontrast prehaja na njihove gojenice in nazorne pripadnike, kar grozi iz nas tvoriti narod verskih in nacionalnih farizejev!

Poznate sliko »Ljubite se med seboj!« Kristus na gori zrè dole na moreče in pobijajoče se človeštvo, med njim vsi poklici, maziljeni in nemaziljeni! O, ta preresnična slika, ta veren odraz sodobnosti, morala bi na vse govorne odre, na vse prižnice, v vse društvene, podjetniške,

oblastne, učne, parlamentarne i. dr. prostore, tudi javno ob ceste in na ulice, zlasti pa vedno in povsod prav blizu tistih, hivalabogu tudi nevednih, ki odločajo o eksistenci »podrejenih« — v pravem pomenu te besede! Na sliki bi pri kolikajšnji dojemljivosti gledali, ali vsaj v momentih zresnitve ob resnici besed »danes meni, jutri tebi« — v odgovarjajočih ulogah samega sebe!

Več ljubezni! Živimo medsebojno vse premrzlo. Ne kažemo niti volje za razumevanje drugega, kar vodi do medsebojnega nepoznavanja, neupoštevanja, nespoštovanja in nesočutja, torej do nesloženosti, tega vsevira zla slovanske zgodovine preteklosti in sedanjosti!

Čut do in s človekom, ki vendar kot posameznik z drugimi sestavlja narod, torej človekočutje, vzklije v začut skupnega pripadanja k narodu z drugimi besedami: v narodočutje! To pa mora roko v roki prepajati mesto in deželo! Za od-

gojo narodočutja gojimo rodbinočutje, meščani in vaščani pa moramo živeti z skupnega življenja in čutili se bomo bolj kot skupni narod.

Šele kot zares začuteni narod, ki izžareva od posameznika višje potencialne sile in prava na lastna življenjska tla, se samo od sebe kot življenjska inost javlja domočutje. S človekočutjem narodočutjem in domočutjem k človekoljubju, narodoljubju in domoljubju, pa slovenstvu, jugoslovanstvu, vseslovanstvu! S tem zaživetjem pa je istočasno priborjen končni, najvišji cilj sleherne narodne države: Složna pripravljenost na vse!

Ob sklepu ponovno podčrtam: Na posamezniku, na njegovem oddajanju in sprejemanju človekočutja je temelj do izgradnje take pripravljenosti! Tega naj ne preslišijo predvsem krmiljarji naše usode! Pričnite, pričnimo tako, popravimo napake, vse najprej ob meji, pa takoj!

M. Rohoskijev.

Proslava mariborskih grafičarjev

Če bi ne bilo Gutenbergove iznajdbe — tiska, bi ljudje danes umirali od dolgočasia. Tisk je danes tista svetovna vellesila, ki ima v rokah javno mnenje, je tisto orožje, ki se bojuje s človeškimi možgani. Izmed vseh iznajdb v začetku novega veka je bil tisk tista iznajdba, ki se je najmočnejše razširila. 500 let po nastopu prve knjige izhajajo dnevno na stotine in tisoče knjig, časopisov, revij, najrazličnejših tiskovin, na sto tisoče ljudi-grafičarjev pa opravlja s stroji, ki mečejo v svet duševno hirano sodobnega človeka. Danes tudi v zadnji gorski vasi ne more človek izhajati brez časopisa.

Naši grafični delavci so organizirani v močno Zvezo grafičnih delavcev in delavk Jugoslavije. Kakor vsako leto, bodo mariborski grafičarji tudi letos pripravili proslavo Gutenbergove obletnice, ki bo

22. in 23. julija v Mariboru. V soboto, 22. julija, bo ob pol 21. uri akademija v Ljudski univerzi na Slomškovem trgu. Sporedni akademiji je zelo pester. Po slavnostnem referatu o Gutenbergu bo recitacija in nastop zbora pevske Grafike. Tovariši in tovarišice grafičarjev kakor tudi javnost se naj prireditve v polni meri udeležijo, s čimer bodo dokazali svojo zavednost in priznanje ustanovitelju tiskarstva. Vstopnine za akademijo ni!

V nedeljo, 23. julija, pa bodo grafičarji napravili izlet na parcelo na Pohorju. Odhod iz Maribora bo ob 5. uri zjutraj izpred poverjeniškega lokala v Frankopanovi ulici 1. Na Pohorju se bo razvila zabava s šaljivimi igrami, kegljanjem itd. dočim bodo šahisti imeli nagradno tekmovalje.

Angleški tečaj zaključen

Na sinočnjem poslovnem večeru je bila prirejena cela vrsta prireditev. Angleški konzul iz Zagreba Mr. T. C. Rapp je priredil pri Orlu odličnim povabljenjem, angleškim profesorjem, predstavnikom oblasti in javnih delavcev uradno večerjo, istočasno pa je priredil g. Marko Rosner in soproga svečano večerjo angleškimi dijakom, profesorjem in prijateljem Anglije v Kazini. Pri obeh prilikah so bili izmenjani pristrčni poslovilni govori. V imenu gostiteljev je pozdravil Angleže odv. priprav. Odon Šorli, na kar se mu je zahvalil Mr. Barrows.

Prav tako pa je predvčeršnjim v Astoriji priredil Angležem prijateljski večer beograjski vseučiliški profesor g. dr. Popović. Včeraj popoldne je povabila ga. Rosnerjeva angleške dame k sebi na čajanko.

Ob 21. je otvoril poslovilni večer v Vesni ravnatelj tečaja Mr. Frodsham, ki se je zahvalil vsem sodelujočim za tako nepričakovani uspeh tečaja. Za njim je v imenu MO mariborske pristrčno pozdravil podžupan g. Franjo Žebot. V imenu mariborskega angleškega kluba je spregovoril g. dr. Rapotec, za njim pa britanski konzul iz Zagreba Mr. T. C. Rapp. Nadalje je govoril britanski tiskovni ataše iz Beograda Mr. Childs, ki je sporočil pozdrave angleškega poslanika na našem dvoru Mr. Campbella, dalje je za beograjsko univerzo spregovoril g. prof. Popović, govore pa je v imenu angleških dijakov zaključil Mr. Shirley Smith. Po ena angleška in naša dijakinja sta izročili ravnateljici ge. Rapočevi prekrasen šopek. Na večeru so bili navzoči še dopisnik londonskih Times Mr. Maitland in predsednik jugosl.-angleško-ameriškega društva iz Beograda g. Božidar Pepić in dr.

Sinočnji poslovilni koncert v Vesni je pokazal vso toplino, ki vlada med udeleženci tečaja. Nastopili so: G. Sagadin, pevski zbor »Jadrana«, prof. Roberts, ki je pel valizanske pesmi, gdč. Stull s srbohrvatskimi nar. pesmimi, zbor angleških dijakov, Mrs Copeland, pesnik g. Zorzut s prigodnicami na angl. tečaj. Na koncu so vsi udeleženci zapeli jugoslovansko

in angleško himno. G. prof. Kos pa je v imenu angleškega kluba podaril vsem Angležem krasne lesoreze Maribora. Ga. dr. Vrečkova je v imenu tečajnikov izročila voditeljem tečaja lepa darila. Nato se je vršil pri Orlu svečan ples, ki je bil izvrstno obiskan s strani našega občinstva. Tekom današnjega dopoldneva so zapuščali tečajniki Maribor, Angleži pa odpovali s popoldanskim brzovlakom ob 14.0 v Ljubljano, kjer bodo jutri gostje mestne občine ljubljanske. Deležni so bili nadvse pristrčnega slovesa.

m. Osebna vest. Izpiti za stavbenika je položil pri banski upravi v Ljubljani gradbeni tehnik Evald Koren iz Maribora.

m. Ugleden holandski novinar v Mariboru. V Maribor je prispel znani holandski novinar dr. I. B. de la Faille iz Haaga.

m. Tudi železničarji bodo zoradili svoj dom na Pohorju. Železničarska zadruga je kupila pri Mariborski koči veliko zemljišče, kjer bodo postavili okrevališče in letovišče za železničarje.

m. Ni v Dravi, ampak pri starših. Pred dnevom smo javili, da se k svojemu zaslužnemu varufu ni več vrnil 10-letni Herbert Cerič. Varuh je bil zaskrbljen, ker se je bal, da se je fant utopil v Dravi, zdaj pa je javil na policijo, da je fant odšel sam za starši v Rogaško slatino.

m. »Putnik« v Mariboru prosi vsa tujkoprometna društva, planinska društva, hotelske uprave in ostale interese, naj pošljejo nemudoma večjo količino propektov na naslov: Putnik Zagreb, Zrinjski

trg 20, ker je vsled izrednega povpraševanja vsa zaloga propektov že pošla. Posebno se povprašuje za prospekte manjših cenjenih letovišč.

m. Na Sokolsko planino, kjer gradijo Sokolski planinski dom na Pohorju, je privozil tovorni avtomobil prevoznika Ferlinca. Vozilo je bilo naloženo s 300 kg gradbenega materiala.

m. Cirkularka je razrezala roko mizar skemu pomočniku Antonu Vuzenu v Popovi mizarški delavnici na Koroški cesti.

m. Mesarski pomočnik nad mesarskega pomočnika. Neki mesarski pomočnik je med prepričnim brenil v rebra mesarskega pomočnika Konrada Kirbiša iz Grajske ulice 9. Ranjenega mesarja so prepeljali v bolnišnico z zlomljenimi rebri.

m. V nedeljo, 13. avgusta priredijo rojaki Sv. Lovrenca na Drav. polju skupen izlet v svoj domači kraj. Izletu se pridruži tudi pevsko društvo »Krilato kolo« in pa žel. godbeno društvo. — Prijave sprejema Mohorko Stefan, iz Počehove št 34, obč. Košaki pri Mariboru.

Nočna lekarniška služba (od 15. do vključno 21. t. m.): Lekarna pri sv. Arehu, Glavni trg, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Grajski kino

Od sobote 22. do ponedeljka, 24. julija veliki zgodovinski film

Kraljica Viktorija

ADOLF WOHLBRÜCK ANA NAGEL
Znižane letne cene. Ne zamudite izredne prilike in si oglejte ta zares prekrasni film!

162 svinj poginilo med vožnjo

Vsako nedeljo, ponedeljek in torek gredo skozi Maribor vagoni živih svinj, ki jih pošiljajo na Dunaj iz Banata, Bačke in Srbije. Dogaja se stalno, da svinje medpotoma poginejo, posebno zdaj v vročih mesecih. Ko so v nedeljo odprli na mariborskem kolodvoru 21 vagonov, v katerih so bile za Dunaj namenjene svinje, so našli 162 poginjenih svinj. Mariborski veterinarski urad je poslal poročilo na pristojno ministrstvo, kjer je zahteval, da se doda v bodoče k vsakemu vagonu posebnega spremljevalca, ki bo svinje oblival na kolodvorih z vodo in

jih obenem napajal. Prejšnja leta so spravljali svinje na Dunaj preko Madžarske, odkar pa je bila vpostavljena zveza med Koprivnico in Varaždinom, jih pošiljajo preko Slovenije, obenem se je s to vožnjo prevoz svinj močno pocenil.

Poginule svinje kupuje neka tovarna, ki uporablja svinjsko mast za svoje produkte. Pri zadnjem transportu so vlačili delavci mrtve svinje vso noč s kolodvora v omenjeno tovarno. Po nekaterih stanovaljih v Melju se pritožujejo stranke, da je bil te dni neznošen smrad. Mestni fizikat naj poskrbi za red.

Angleški počimski tečaj

Ob zaključku prvega angleškega počimškega tečaja v Mariboru lahko z mirno vestjo zapišemo, da se je popolnoma posrečil in celo da je preselil tudi najsmelejša pričakovanja.

Smiselno, na znanstveni podlagi izvedeno posredovanje medsebojnih kulturnih dobrih živahnih družabnih stiki, izvrstno zpeljana organizacija, vse to so temeljni kamni za posrečeno poglabitev jugoslovansko-angleških prijateljskih odnosov, posebno ker je vse to bilo izvedeno na širši podlagi, kakor kdaj koli in kjer koli v Jugoslaviji poprej.

Maribor sam in vse slovensko obmejno ozemlje je stalo vse tri tedne čisto v znamenju in pod vtisom tega izrednega kulturnega dogodka. Ze sedaj vidno zanimanje za angleško kulturo prinese Mariboru prihodnje leto tečaj v dvakratnem letošnjem obsegu. Poznavajoč dobro vtise, ki so jih tečajniki, ne le angleški, ampak tudi srbski, hrvatski in slovenski dobili v Mariboru, lahko zadržno rečemo, da se absolutno pozitivni. Pa tudi z materialno stranjo je Maribor lahko zadovoljen.

Vsem tečajnikom, našim dragim angleškimi gostom pa še prav posebno kličemo: »Srečno pot in na svidenje prihodnje leto!«

English Summer Course

Three weeks have passed. The first English Summer Course in Yugoslavia has come to an end. Everybody is eager to know and see the result.

The programme has been so rich and so varied that the result will be seen only in the future. The professional side of the Course has been carried out in the most splendid way. The organisation too has worked smoothly. The members of the Course, both English and Yugoslav have shown the keenest interest in their task, and — last but not least — the population of Maribor also received the best impression of the British members of the Course and we may hope that the British have been satisfied with Maribor, Slovenia and Yugoslavia as well. The personal contact has created marvels.

All we can say for the present is that a great cultural task has been achieved: a decisive step towards more particular mutual knowledge and understanding on a larger scale has been made. The already existing mutual links have been strengthened the interest for British culture and life has been increased and we are sure that next year the English Summer Course will be doubled. Meanwhile the Yugoslavs will prepare an even more cordial reception for next year.

Till then: to our English friends, and to all the members of this Course adieu and good-bye.

m. Gradbeno gibanje je v Mariboru v polnem razmahu. V Cafovi ulici bo Nabavljalna zadruga železniških uslužbencev zgradila trinadstropno poslovno stanovanjsko hišo.

* Pohitite s prijavo: za užitka polne izlete »Putnika« v nedeljo, dne 23. t. m.: Logarska dolina din 120.— Celovec (Vrbsko jezero — velike sportne prireditve) din 120.—

* Skozi tri države užitka poln izlet za le din 770.— z modernim avtokarom »Putnika«. Od 6. do 8. avgusta — kolektivni potni list. Trst - Benetke - Padova - Kobariid - Bovec - Beljak - Vrbsko jezero! Prijave le do 25. julija pri »Putniku« Maribor-Celje-Ptuj!

Kino

* Esplanade kino. Danes zadnji dan češki film »Pastorka«. — Od sobote francoski film »Bela sužnja«.

* Grajski kino. Danes zadnjikrat »Melodija sveta«. Od sobote dalje »Kraljica Viktorija«. Adolf Wohlbrück.

* Union kino. Do ponedeljka »Hči Sanghaja«. V glavni vlogi znamenita Ana May-Wong.

* Zvočni kino Pobrežje: 22. in 23. julija največji film vseh časov »Scipion atrikanski« iz leta 216 pr. Kr.

Objave VIII. Mariborskega tedna

Festival slovenskih narodnih običajev na VIII. Mariborskem tednu 5. in 6. avgusta bo največja dosedanja prireditve take vrste in bo pokazala nastope skupin iz bivše ljubljanske in mariborske oblasti.

Kultura

Osemdesetletnica švedskega pesnika

Te dni je proslavila Švedska na svečan način osemdesetletnico največjega svojega živečega pesnika, Wernerja Heidenstama. Heidenstam, ki je prejel leta 1916. Nobelovo literarno nagrado, živi sedaj v svoji vili v Ovrallidu ob Wetter-skem jezeru in je že dolgo vrsto let eden izmed 18 rednih članov Švedske akademije znanosti in umetnosti v Stockholmu. Werner Heidenstam je studiral prvotno slikarsko akademijo in se posvetil slikarstvu. Kot slikar je prepotoval skoraj vso Evropo in bil je tudi v Orientu. Toda že tedaj je pričel pisati pesmi in prozo, in polagoma mu je služilo slikarstvo le še kot ilustracija njegovih literarnih del, dokler ga ni popolnoma opustil in se ves posvetil literaturi. V svojem dolgem življenju je napisal več zbirk pesmi in proze, njegovo najznamenitejše delo pa so in ostanejo lirčne pripovedke iz švedske zgodovine, med njimi v prvi vrsti »Karinolina«, v kateri je opel razmah Švedske za časa »vojaškega« kralja Karla XII. »Karinolina« je prevedena v večini evropskih jezikov, a mnogo je tudi

prevodov drugih Haidenstamovih del, samo Slovenci ga menda še ne poznamo. Švedska je proslavila pesnikovo osemdesetletnico na način, ki je lasten samo Švedom: prejel je na tisoče čestitk od ljudi vseh slojev in tudi iz tujine, bil je deležen raznih slavnostnih prireditev, darov in visokih odlikovanj. Med drugimi sta mu posebej čestitala tudi kralj in prestolonaslednik. Predsednik akademije Sven Hedin mu je s posebno adresno vred izročil zlato kolajno akademije in švedski radio mu je posvetil cel večer. Slavnostna švedska pisateljica Selma Lagerlöf je poslala jubilarju pismo, v katerem ga slavi kot največjega švedskega pesnika, največjega kavalirja in največjega proslavitelja švedske zgodovine.

V času, ko prevajamo pri nas dela manj pomembnih pesnikov in pisateljev tujih literatur in celo tudi švedske, bi bilo morda umetno, da bi se spomnil kdo tudi Wernerja Heidenstama in nam poslovenil vsaj eno izmed njegovih najznamenitejših del.

Gradnja nove opere v Beogradu

Na državne stroške bo zgrajeno v Beogradu v prihodnjih letih novo, najmodernejšo operno gledališče, ki bo stalo po dosedanjih preračunih okoli 120 milijonov dinarjev. Prosvetno ministrstvo je razpisalo za izdelavo načrta mednarodni natečaj s sledečimi nagradami: najboljši ocenjen načrt dobi nagrado 150.000, drugi 100.000, tretji pa 75.000 dinarjev. V žiriji so poleg prosvetnega ministra še gradbeni minister, vseučiliški profesorji, upravnik državnih gledališč itd. Na tek-

movanje se pripravljajo poleg domačih srbskih, hrvatskih in slovenskih arhitektov tudi tuji, zlasti nemški. Pobudo, da dobi prestolnica končno vendar reprezentativno operno gledališče, moramo le pozdraviti, menimo pa, da bi se dalo to doseči z manjšimi sredstvi in bi se s prihrankom poskrbelo tudi še za potrebe drugih jugoslovanskih kulturnih središč, posebno našega obsejnega Maribora. — Tudi natečaj za osnutke bi bil lahko omejen na domače arhitekte.

k Zadruga poljskih književnikov. Pod naslovom »Spółdzielnia Wydawnicza Literatów« je bila ustanovljena nedavno v Varšavi založna zadruga poljskih književnikov, ki si je naredila nalogo izdajati leposlovna in znanstvena dela zlasti mlajših pisateljev in znanstvenikov, ki ne morejo najti založnikov, ker izdajajo sedanja založništva le dela najbolj znanih, od katerih si obetajo takojšen dobiček. Zadruga bo izdajala tudi revije. Ustanovitev je vzbudila na Poljskem veliko zanimanje.

k Jubilej nemške pisateljice. Dne 18. t. m. je slavila 75-letnico rojstva znana nemška pisateljica Riccarda Huch. Z nase zemljo je povezana v toliko, da je živel več časa v Trstu in napisala tudi nekaj del, ki so zajeta iz tržaškega življenja.

k Film o Leonardu da Vinciju. Pod vodstvom dr. Alberta Giacolonija so pričeli v italijanskem Filmskem mestu (Cinecitta) vrteti film o slavnem Leonardu

da Vinciju, ki ga bodo predvajali prvič l. 1942. ob priliki svetovne razstave v Rimu. Film bo grandiozno delo moderne tehnike in umetnosti.

k »L'art Yougoslave des origines à nos jours«. Pod tem naslovom je izdal Muzej kneza Pavla v Beogradu obširno delo o jugoslovanski umetnosti od začetka do danes, ki ga je v francoščini napisal ravnatelj Milan Kašanin. Delo, ki ga je natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, je opremljeno s 160 reprodukcijami, deloma celo večbarvnimi. V koliko je upoštevana tudi slovenska umetnost, nam ni znano, ker dela še nismo videli.

k Velika kulturna prireditev v Novem Sadu. Meseca septembra bo priredil muzej Matice Srbske ob priliki odkritja spomenika Svetozarju Miletiću v Novem Sadu veliko razstavo del vojvodinskih slikarjev in kiparjev v zadnjih 150 letih, razstavo knjižne produkcije v Vojvodini in razstavo srbskega gledališča.

Sport

Nemško teniško prvenstvo

Nov dokaz, da bo Nemčija v reprezentanco proti našim teniškim mušketirjem postavila samo Henkela in Menzela, je nemško prvenstvo, ki se odvija v Hamburgu. Tam igrata Henkel in Menzel tudi v doubleu skupaj, dočim ima von Metaxa za partnerja Göpferta.

Na prvenstvu je bilo doseženih nekaj zanimivih rezultatov. Madžar Sziget, ki brani naslov nemškega prvaka, je komaj dobil proti italijanskemu juniorju Scottiju v petih setih. V petih setih je tudi nemški teniški veteran premagal Američana Andersona. Werner Menzel pa je premagal Novozelanca Coombeja. Čeh Siba je premagal Zagrebčana Mayerja s 6:2, 6:0, 9:7. V moškem doubleu sta Švicarja

Beuthner in Redl premagala naš par Kojnovič in Mayer s 6:1, 6:0, 7:5.

V nadaljevanju moškega singla Koch premagal Metaxo, Schröder Beuthnerja, Göpfert Cejnarija, Henkel s težavo Černika, Ferenczy pa de Stefanija. Včeraj je Menzel premagal Canapelleja in Henkel Ferenczyja; tudi Šved Schröder je že izločen.

V damskem singlu je naša Florijanova premagala dobro Angležinjo Miss Lumb z 0:6, 6:3, 6:1. Kovačeva pa Thomasovo 6:3, 7:5. Včeraj je Florijanova proti Madžarki Somogyi z 1:6, 6:2, 6:1 izpadla. Kovačeva pa je premagala Ulsteinovo s 6:2, 6:3.

s. ISSK Maribor je prepustil drugo finalno tekmo za pokal LNP p. f. 3:0 SK Ljubljani. Nedeljske povratne finalne tekme za pokal Ljubljanske nogometne zveze ne bo, ker je ISSK Maribor odstopil od nadaljnega tekmovanja in prepustil igro po pravilih 3:0 SK Ljubljani. Spricho neznosne vročine in dejstva, da bi morali domači igrati brez vratarja, ki je bil v prvi tekmi izključen, je bil ta sklep več ko umesten.

s. Švicarski klub Servette je za letos angažiral nekega našega znanega internacionalca. Ime tega našega igralca držijo za sedaj še v tajnosti.

s. V soboto in nedeljo bo v Zagrebu pavalno prvenstvo zapadne cone, ki se ga bodo udeležili Ilirija in Planina iz Ljubljane, MPK iz Maribora, SK Kamnik, Gradjanski in KSU iz Karlovca ter Marathon, HAŠK in ZPK iz Zagreba.

s. Na mednarodnem mitingu v Bruslju je na 100 m zmagal Anglež Sweney v 10,8, na 400 m Holanec Baumgarten v 48,3, na 800 m Francoz Hansenne v 1,52,9, na 1500 m bivši svetovni rekorder Anglež Wooderson v 3,54,8, Francoz Balezzo je skočil 7,39 m daleč, Anglež Newman pa 1,90 m v vis.

Šah

Šahovski turnir za prvenstvo Maribora

Turnir prehaja polagoma v zaključno fazo, borba je čedalje bolj napeta, tako da se že opaža rahla nervoznost, zaradi katere prihaja tudi do težjih pogrešk, ki se maščujejo v dobrih pozicijah. Sinočnje 11. kolo je prineslo spet nekaj prav napetih iger. V rekordnem času sta likvidirala Pesek in Marvin svojo holandko. Pesek je moral že po 22. potezi položiti orožje. Marvin je za celo partijo porabil le 7 minut. Kot običajno se je tudi sinoči spustil Mišura v razburljivo igro proti Keišu, ki je sprva imel prav lepo pozicijo. Mišura se je pa spretno rešil v rohado ter nato z napadom postavil Keiša pred neizben mat. Lepo je zaigral dr. Krulc proti Nosanu, ki je nutil le malc odpora. V stisnjeni poziciji je dr. Krulcu uspelo, da je z žrtvijo dame zagrozil z dvopoteznim matom, nakar se je Nosan vdal. Damin gambit Regoršek—Eferl je bil pozicijska igra, v kateri pa je Regoršek zelo nespretno manevriral, v časovni stiski izgubil precej materiala ter moral končno predati. Nezasluženo je izgubil Lukeš F. damin gambit proti Mohorčiču. Lukeš ni znal izrabiti svoje odločilne pozicije, z brezplodnimi manevri je dal priliko, da se je Mohorčič rešil in naposled partijo celo dobil. Damin gambit Babič—Lukeš B. je dal po zanimivi pozicijski igri remis. Aljehinka Certalič—Vidovič je bila sprva prav ugodna za belega, ki pa svoje prednosti ni znal izrabiti. Vidovič je polagoma vdrl v nasprotni tabor, nakar je moral Certalič predati. Zelo dra-

matična je bila tudi angleška otvoritev Knechtl—Gerželj, v kateri je belemu uspelo ugrabiti kmeta. Svoj »odvisni« material pa je Knechtl skušal za vsako ceno obdržati, pri čemer je zašel v silno težak položaj, iz katerega se je rešil z zamjenjavo nekaterih figur ter nato zavil v končnico, ki je bila prekinjena v dobljeni poziciji za črnega. Sumenjak je bil sinoči prost. — Za prekinjeno končnico iz 8. kola sta se Gerželj in Certalič brez igre sporazumela na remis, pravtako tudi Regoršek in Krulc za končnico iz 9. kola. Stanje po 11. kolu: dr. Krulc in Mišura 8, Mohorčič 7 (2), Lukeš F. 6, Gerželj 5 in pol (4), Vidovič in Babič 5 in pol, Marvin 5 (1), Regoršek 4 in pol (1), Lukeš B. in Eferl 4, Keiš in Nosan 3 in pol (1), Certalič 3 (1), Knechtl 2 in pol (2), Sumenjak 2 (1) in Pesek 1 in pol (1) točk.

116. NEPRAVILNA OTVORITEV

(11. kolo mariborskega turnirja)

Beli: Keiš Beli: Mišura
1. Se3, d5 2. e4, d4 3. Sc2, e5 4. f4, exf4 5. Sf3, Lg4 6. Sx4, Ld6 7. d3, Lb4—8. Kf2, Sd7 9. Le2, Ld6 10. Sxd4, Lxe2 11. Sdx2, g5 12. Sh3, h5 13. Lxg3, 16 14. Lh4, Sh6 15. Ke1, Sg4 16. Lg3, Lxg3 17. hxx3, Sde5 18. Sf4, Dd6 19. Txx5, Txx5 20. Sxx5, 0-0-0 21. a3, Db6 22. d4, Se3 23. De1, Sg4 24. Sh4, Th8 25. Kd2, e5 26. e3, Db3 27. Kd3, Th1 28. Sg1, Txx1 in beli preda.

Prizori iz svetovne vojne

Jože Malenšek

Grozeče in s puško ob nogi je stal pred njim. Hočeš, nočeš se je moral Žid vdati. Na legitimaciji je stalo, da se piše Mozes Findling, trgovec iz Rymanova.

»So, so, Mozes und noch dazu Findling hasens sie, schauns, daß sie mir sofort verschwinden, solchene Findlinge erschließ ich sonst sofort« mu reče Franček in se obrne.

Kmetica pa mu je vesela in polna hvaležnosti stisnila roko, da jo je rešil nasilnega oderuha.

Franček pa mi je rešil tudi življenje. Stal sem ob koncu novembra s svojo četo 3 dni na prednjih stražah blizu Tölget-a in Kurime na Ogrskem. Vse te dneve je vladal mir. Rusov ni bilo od nikoder. Prišla pa je nedelja in okoli pol 12. ure smo opazovali z višine, da se približuje od daleč po cesti neki vojak, za njim kakšnih 50 korakov drugi, nato tretji itd. Na približno 1000 korakov so legli v neki jarek. Spadali so k predhodnici večje ruske kolone. Tuhtam so začeli padati strelji. 500 korakov desno od nas se je razprostiral večji gozd. Tja sem pošiljal izvidnice, da bi nas Rusi ne presenetili. Vračajoče patrolje so mi vedno javljale, da v gozdu ni nikogar. Zadnja patrolja, ki sem jo odposlal ob 12.15, se ni vrnila. Okoli 13.

ure pa se vsujejo iz gozda Rusi kakor mravlje, ves grič jih je bil na mah poln. Vsak odpor proti toliki množini, bi bil naša smrt. Z vzklikom »Fantje rešite se«, smo pokazali pete in ajd v Tölget in po cesti proti Kurini. Franček je sopihal za menoj kakor star kovaški meh. Rekel sem mu, naj odvrže tornister. »Tega pa že ne, ali ne vidite, da naju ščiti pred strelji. Meni se zdi, da jih imam že nekaj v tornistru«, se odreže on. Za nami so regljale puške in strojnice, da je bilo joj. Moji vojaki so se razkropili na vse strani. Tekla sva tako, da bi lahko posekala vsakega svetovnega tekača. Naposled sva planila čez neki potok in se skrila vsa mokra in upehana za neko kapejico, ki je stala v bližini. »Hvala Bogu, rešena sva«, sva padla na tla in opazovala okoli, če nas kdo ne zasleduje, a od nikoder ni bilo nikogar. Streljanje pa je tudi s časoma pojenjalo. Ko se je zmrščilo, sva se podala v Kurino, kjer so bile vse čete našega polka v polni pripravljenosti. Pa tudi od moje čete so se zbrali naposled vojaki, a mnoge smo pogrešali. Deloma so padli, deloma pa so prišli v ujetništvo. Ko je pregledoval zvečer Franček svoj tornister, je našel v njem tri ruske izstrelke, ki so napravili v njem

pravo razdejanje, a tornistra mu le niso prebili. Konzerve je imel razbite in vso moko pomešano s tobakom. Čeravno je sakramental na vse mile »viže«, ker ni mogel skuhati priljubljenih žgancev, je bil naposled vendar zadovoljen.

»Vejte, gospod«, mi je rekel, »ko bi naju ne varoval ta le tornister, ki zgleda kakor kakšne harmonike, bi bila danes obadva med blaženimi, v cajtengah pa bi stalo »Gefallen für's Vaterland«. To bi pa bilo malo preveč pri takšnem štrampaciranju.« »Prav imaš, Franček, zdaj nama pa skuhaj malo kave, ta še je oštala čela, da si pomiriva živce«, mu odgovorim. »Bom!« mi reče in spravil se je k svojemu priljubljenemu delu.

Po raznih peripetijah in hudih bojih, ki so divjali v Karpatih, sva se naposled le znašla v Mariboru. Dne 6. januarja 1915 je Franček dobil od mene večmesečni dopust, jaz pa sem prebil te mesece v bolnišnici. Med tem časom je napovedala Italija Avstriji vojno. Ko sem odzdravel, sem moral spet na bojišče k polku in sicer na Doberdob, kamor je bil premeščen med tem časom z ruskega bojišča. S Frančekom sva prišla k polku ravno koncem tretje soške bitke. Dodeljena sva bila 4. četi, ki je taborila za doberdobskim pokopališčem. Tam so bila postavljena zasilna zaklonišča in v enem izmed teh, ki je bilo pokrito z vezno ploščevino, sva se usidrala tudi

bojna črta, oddaljena od nas približno pol ure hoda, je bila vsa v dimu in tudi na nas je škropilo italijansko topništvo svinčeni dež, šrapnele in granate. V bližini našega zaklonišča onkraj zidu je stal nad grobnico lep spomenik, katerega pa je odnesla sovražna granata nekega popoldne. Velik drobec je prebil tudi najino streho, razdejal zasilno mizo in obležal ob vhodu. Prebledela sva, pobrala odeji in se spravila pod najini ležišči in čakala nadaljnjih dogodkov. »Vrag šrapnelastil!« spregovori naposled Franček, »takole deževje se mi nič ne dopade. Naposled bi človek še gor plačal pri tej neumnosti. Streha je za nič. Vejte kaj gospod, najbolje bo, če se spraviva v grobnico. Pokrov iz betona zadrži vse kroglice in tudi drobce kamena. Samo granate bi nama dale vetra. Moral pa bi biti sam vrag, da bi ravno treščila ena v grobnico. Še danes ponoči bova to napravila. Mrtvih se tako ni treba bati, če pa bodo še ti začeli razsajati, jih pa nakrešem z lopato, pa bova imela mir.« Rečeno, storjeno. Okoli 23. ure ponoči, ko je streljanje nekoliko prenehalo, je prinesel Franček od nekod lestvo, zbral 6 mož in odprl grobnico, v kateri sta bili dve krsti. Na krsti je položil deske, na nje odeje in pripravil tako še precej udobno bivališče. Nato so pokrili vojaki spet grobnico, tako da so pustili samo vhod prost.

»Dalje jutri!«

Zanimivosti

Normalna in ponarejena pisava

Tudi grafologi svetovnega slovesa, so se večkrat zmotili o pisavi

V nižjih razredih osnovne šole se od otrok zahteva določena oblika pismenk (v višjih se v smislu sodobnih učno-vzgojnih načel goji individualna pisava), torej: črke morajo otroci natančno pisati po vzorcih na šolski tabli. Če spremlja deco več let skozi razrede ena in ista učna oseba, utisne ta s svojo pisavo gotovo prav posebno obliko pismenk pri otrocih, kar zlasti opazujemo tudi pri učencih zadnjih šolskih let, ako so zapored imeli istega učitelja, katerega pisavo navadno radi posnemajo in jo v poznejšem življenju često obdržijo. Pri otrocih z nižjo šolsko izobrazbo je ugotoviti v pošolski dobi življenja markantno obliko pismenk in je torej isti učni vir vzrok in posledica poznejše enako oblikovane pisave.

Važno je dejstvo, da otroci pozneje iz različnih vzrokov radi posnemajo pisavo odraslih, posebno roditeljev, pred vsem očeta. Šele po letih pride do izraza osebnostna, karakteristična pisava. To skuša moderna šola v svojem vrhovnem načelu upoštevati in vzgojnega oblikovanja individualnosti otroka pospešiti pri vsem šolskem delu, pri pisanju torej s prej omenjeno gojitvijo individualne pisave v sedanjih višjih ljudskih šolah.

Ako hočemo izvor pisave pravilno presojati, moramo manj kot posamezne črke opazovati in motriti v prvi vrsti celoto, tako zvano pisno sliko in sicer v toliko, ali so črke v nepretrgani zvezi ali skoraj vsaka stoji zase. Ugotoviti je dalje, ali so ločila, strešča, naglašaji i. t. d. postavljeni tje, kamor spadajo ali pa v nenavadni nepravilnosti stoji drugje, dalje — ali so pismenke medsebojno stisnjene ali pa ena od druge daleč narazen. Ali je pisava pokončna ali ležeča, ali se uporabljajo lasne (tanke) in senčne (debele) črte, nadalje ali je pisava mehka ali trda, ali morda razpolaga z zavojki, okraski.

Starost osebe, od katere izhaja pisava se približno lahko ugotovi. Burna in nagonov prekipevala mladostna doba se v pisavi dovolj odraža z nepravilnimi pisnimi znaki, zavojkami, okraski in slinčnimi drugimi potezami. Z zrelejšo starostjo postaja pisna slika mirnejša, doslednejša in preide v trdnost, enako ostaja jajoče oblike.

Jasno je, da negibčna kmetijska roka težje in okornejšo piše kot roka dnevno s tem zaposlenega pisarniškega človeka.

Potemtakem se da iz podane pisne slike približno sklepati na poklic pisca. Popolnoma napačno pa je, že iz pisave same sklepati na inteligenco pisca. Imamo namreč ljudi, ki razpolagajo često s prav plitvo izobrazbo, a pišejo izvanredno spretno in lično in nasprotno ljudi z naravnost enciklopedičnim znanjem, katerih pisava je obupna.

Večkrat se trdi, da je lahko žensko pisavo ločiti od moške, kar pa le slabo drži. O tem bi zlasti lahko že pri deci v višjih ljudsko-šolskih razredih kaj več povedali učitelji, ki povprečno pri deklicah ugotavljajo sorazmerno lepšo, bolj zgodaj »izklesano«, rekli bi lahko nekako »moško« oblikovano pisavo. Poznamo pa tudi moške z mehko, nežnim ženskim in nasprotno žensko s trdim osornim moškim značajem. Glede spola pisca ostaja celo tudi še današnja grafologija pri nesigurnih domnevah.

Leta in leta vajena in navajena oblika pisave se ne da nikoli popolnoma utajiti; gotovi preostanki se še vedno spoznajo.

Oseba, ki hoče svojo pisavo razumeti, mora pisati v isti brzini, kakršne je običajno vajena, ali pa še hitreje. Domnevne

pisne ponarejevalce je lahko razkriti, ako jih prisilimo, da narekovano jim besedilo sproti in naglo napišejo pred očmi narekovalca.

Grafologijo prištevamo danes k znanostim. Nočemo pa niti najmanj žaliti zastopnikov in strokovnjakov te znanosti, ako na osnovi polne objektivnosti vendar pripomnimo, da so se tu dogodile najtežje zmoti, kajti najspretnejši moške te stroke so pač tudi le ljudje — errare humanum est!

Ob sklepu naj navedemo zgodovinski primer izredne dalekosežnosti: V znamenem Dreyfusovem procesu v Parizu je več strokovnjakov, grafologov svetovnega slovesa izreklo svoje mnenje, da je njim predloženi spis pisal določno ugotovljeni častnik. Dreifuss je bil obsojen na izgubo čina in deportacijo, torej kot kaznjene odveden v prekomorske kraje... Žal je bilo šele po mnogih letih odkrito, da takratni obsojenec ni zakrivil tega dejanja! Toda rehabilitacija mu ni več pomagala, kajti izrek obsodbe ga je telesno in duševno zrušil. Zmotili so se pač — strokovnjaki.

Zverinski primer sinovske sebičnosti

Pred sodiščem v Versaillesu se je zagovarjal delavec Feliks Desjardin, ki je na nečloveški način mučil svojo mater, samo da bi prihranil nekaj denarja.

Pred božičem lani je bil v Dumontu na Francoskem mraz, 15 stopinj pod ničlo. Feliksova mati je prezebala v postelji, mrzel veter je vlekel skozi razbite šipe borne kože. Čutila je, da se ji bliža smrt, z zadnjimi napori je prišla do sosedov, ki so jo ogreli s čajem. Ko se je sin

vrnil, jo je surovo vlekel nazaj v podrijo kočo in jo vrge na posteljo.

Naslednjega dne je bil mraz še večji. Soseda je pogledala v kočo in videč nepremično stanko, je obvestila Desjardinovo ženo, da je tašča morda že mrtva. Žena je sosedo nahlulila, kmalu po kosilu, na božični dan je starka izdihnila.

Vsa vas se je dvignila in terjala kazen za neusmiljenega sina. Sodnik je obsodil brezsrčneža na tri leta težke ječe.

Legenda o nastanku Vrbskega jezera

Pred tisoč leti in še več, so stali na mestu, kjer se danes razprostira Vrbsko jezero, zvečole vasi. Prebivalci so bili vesele narave. Blagostanje in gostoljubnost sta jih zapeljala, da so rajali in plesali kar naprej. Pozabili so na cerkev, delo na polju pa so prepuščali najetim delavcem in poslom.

Tako ravnanje pa ni bilo všeč Stvarniku. Na binkoštino nedeljo, ko so prebivalci po svoji navadi rajali plesali in popivali, je poslal k plesalcem malega moža, ki je nosil sodček pod pazduho, da jih opomni naj ne skrunijo svetega dne s plesom in grehom. Ljudje se za resne besede moža še zmenili niso.

Pozno zvečer še ni bilo podobe, da bo konec rajanja. Zopet je prišel mož, s sva-

rečim glasom opominjal ljudstvo, mu zapretel s prstom, naj odneha. Veseljaki so plesali dalje.

Malo pred polnočjo se je zopet prikazal med osuplimi plesalci. S krepkim glasom je zapretel, da bo odprl sodček s pipo, ako bo ostal njegov opomin brezuspešen. Nič ni pomagalo.

O polnoči je nastala strašna nevihta in vihar. Bila je podoba, da so se odprle vse zatvornice neba. Prestrašeni ljudje so prepozno spoznali, da niso poslušali svarila malega moža. Ko je pričela vdirati voda v hiše, so odhiteli na podstrešja, zaman. Preden je vstala zora, je voda uničila vsa živa bitja po cvetocih vaseh. Nastalo je jezero.

Poleg človeških naselbin je zalila voda tudi nekaj cerkva. Še danes lahko slišiš ob valovanju jezera mile glasove potopljenih zvonov iz globlin.

× Zvesta mačka. Dne 5. t. m. se je preselil iz Brčkega v Banja Luko Rus Alija Januševski. S seboj je vzel tudi mačko z mladiči. Nekega dne se je pa pojavila mačka zopet v Brčkem. Za pot 306 km je potrebovala nekaj manj kot mesec dni, potovala je pač križem, dokler ni prišla v rodni kraj.

Tisočletnica Magdeburga nekdanjega Devina

Ko še ni bilo Berlina, so bivali na ozemlju med Labo in Vislo do Baltičkega morja sami Slovenci. Pred tisoč in več leti so se stala mesta na severozahodu Berlina: Stettin Raziok (Rostock), Velegrad (Mecklenburg), Oldenburg, Hamburg, Bukovec (Lübeck), Lenčin (Lenzen), Glin (Lüneburg), Havel (Havelberg), Branibor (Brandenburg) itd.

Leta 940 je nemški cesar Oton I. ustanovil mesto Devina (Magdeburg) ter bogato obdaroval mestno cerkev, ki je postala škofijska. Namen temu je bil, da bi se pokristjanili poganski Slovenci in da bi se razširil med njimi nemški vpliv.

Istočasno je delovala proti poganskim Slovanom znana četa v Merseburgu, katero je ustanovil že prejšnji nemški cesar Henrik I. Slovenci niso marali krščanstva od nemških duhovnikov. Poljski in češki knezi se niso mogli povzpeli do tega, da bi mogla združena Češka in Poljska pokristjaniti in oteti tudi Slovence med Labo in Vislo. Tako bi mogli drugo leto tudi mi praznovati tisočletnico našega Devina.

6550 l MLEKA NA LETO

Na holandski živinorejski razstavi v Amsterdamu je zbudila goveja živina veliko pozornost. Med nagrajenimi je bila tudi krava, ki daje 6550 l mleka na leto. Na prvi pogled se to vidi pretirano, toda krava meri preko prsi v obsegu 2,32 m, kar predstavlja maksimum za tehnično dorašeno žival. Klasična oblika terja od krave 6480 l mleka na leto.

ZAŠČITNIK MRČESA

V Bruslju je prodajala neka branilka sredstvo proti mrčesom. Da bi učinila sredstva tem nazorneje prikazala, je imela v steklenici muhe, molje, brenčice in druge sitne muhe, ki jim je dolivala tekočino, tako da je mrčes pred očmi gledalcev poginil. Našel se je pa mož, ki je protestiral zaradi mučenja živalic in poklical stražnika. Ta je odvedel branilko na stražnico in napravil prijavo...

Prebrisaní Caruso

Slavni tenorist Enrico Caruso je bil dober risar, pianist, svetovni tenorist, sportnik in odlični trebušni govornik. Na potovanju po Južni Ameriki je bil nekoč povabljen na veleposestvo bogatega bankarja. V dvorec so prišli mnogi odličniki. Ko je Caruso odpel nekaj arij, so se gostje sprehajali po lepem parku. Nekateri ki so vedeli za Carusovo trebušno govornišvo, so pevca neprestano dražili, na kaj kaže se te spretnosti. Ko so se nanj obrnili tudi dame, je moral popustiti.

Caruso se je vsedel na klop pod drevo z veliko, gosto krošnjo. Dvignil je glavo, pogledal med veje in dejal:

— He, kaj delaš tam gori?

Na Carusovo veliko presenečenje se je oglasil iz krošnje razločen dečji glas:

— Ne zamerite, gospod! Nič vam ne bom storil, hotel sem samo slišati vaše petje pa sem se skrtil med veje.

— Hoho, pa kdo ti je dovolil, da stopiš v park?

— Moj oče, se je čulo i krošnjo.

— Moj oče, se je čulo iz krošnje.

Gostje okrog tenorista so se smejali in resno kimali z glavo. Bili so trdno prepričani, da prihaja glas v krošnji iz pesnikovega trebuha. Caruso se je komaj zdržal smeha in zaklical med veje:

— No, to pot naj ti bo oproščeno. Ostani še nekaj časa zgoraj, potem se pa gubi, da tene bo nihče videl.

Gostje so pesniku navdušeni čestitali.

— Še nikoli nisimo slišali tako sijajnega trebušnega govornika, so menili.

— Tudi jaz ne! je pristavil Caruso in se potuhnjeno smehljaj.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malib oglasi stane vsaka beseda 50 par; najmanjša pristojbina za te oglase je din 6.—. Družbe, osebni dopisovalci in študentski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi dvakrat enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takol pri naročilu, oziroma ga je vnositi v blizno skupaj z naročilom ali pa na poštini položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse oismene odgovore glede malib oglasov se mora orložit znanke za 3 dni

Razno

ZA POTOVANJE
kovčeci, torbice, nahrbtniki, krušniki, aktovke, velika izbira, nizke cene, pri Sterbalu, Meljska c. 2. Trg svobode št. 6. 6400—1

KOPALNE OBLEKE
nogavice, perilo, blago za ženske obleke in perilo dobi e v novi trgovini in pletilnici »Mara«, Maribor, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 6317—1

GRIC — OSET — VABI
Vino mozler 10 din liter. Avto garaže, sobe, ameriška elektrika. 6572—1

Stanovanje

DVE STANOVANJI
v Magdalenskem okraju se oddasta v najem s 1. avgustom, 2 sobi, predsoba, kuhinja in shramba. Novejša hiša! Vprašati tel. št. 2453. 6523—5

Prodaj

SPORTNI VOZIČEK
dobro ohranjen, napredaj. — Naslov v upravi. 6587—4

Moderna, nova
MODERNA SPALNICA
nova, polovična, in kompletna kuhinja najceneje napredaj. — Mizarstvo, Miklošičeva 6. 6588—4

Službo dobi

Sprejmite se takol
POMOČNICE IN VAJENKA
v damski salon Toplak, Orožnova 10. 6589—9

HOTELSKA SOBARICA
se sprejme takol. Naslov v upravi. 6593—9

DEKLA
se sprejme za hišo in za delo na posestvu. Krčevina 7, za Kalvarijo, Glebov. 6584—9

KUHARICO
dobro, samostojno, išče gostilna za takol. Vprašati Taborska ul. 20. 6586—9

Velik banatski mlin išče agilne in dobro uvedene

zastopnike

Ponudbe s točno označenim rajonom in referencami poslati upravi »Večernika« pod šifro »Zanesljiv«.

Časopisni papir

zelo ugodno na prodaj

v upravi »Večernika«.